

Briefly from Israel – I hope to write about my experience of the year-in-Israel programs soon.

Among the most famous “mekorot”, or sources, in contemporary Orthodoxy is a statement of R. Yeshayah Karelitz, known as the Chazon Ish, that vacates a Talmudic statement that at least certain classes of transgressors should be “lowered into pits and not raised out of them. Chazon Ish is generally cited as saying that contemporary transgressors are “infants captured by Gentiles” and therefore not responsible for their sins.

This citation, however, is inaccurate, and likely represents a conflation with statements by other rabbis on the same theme. Chazon Ish actually makes a more radical claim. He asserts that the Talmudic statement applied only in times when Divine Providence was so evident that no one could honestly fail to realize that their sins put the entire community in danger of Divine punishment, such that a transgressor of ritual commandments was in fact threatening the lives of other humans. In other times, such as our own, the attempt to impose religious rules comes across as tyranny rather than as a public safety measure, and is therefore counterproductive and should not be done.

Chazon Ish is also often cited as a radically original idea, albeit with a result that seems intuitively compelling to many of us. What I want to note this week is that his position is to some degree anticipated by R. Meir Simchah of Dvinsk in his *Meshekh Chokhmah*. *Meshekh Chokhmah* argues that the Jewish acceptance of Torah came in two stages. First they accepted all the rationally compelling mitzvot – this occurred without a covenant. They then accepted the entire structure of Torah *after* they entered into a covenant, because absent a covenant, which makes each Jew a guarantor of each other Jew’s behavior, “it would be inappropriate for one person to be involved in another person’s relationship with his Creator”. In other words, *Meshekh Chokhmah* anticipated Chazon Ish’s notion that freedom from religious coercion is a default position that can only be overcome by compelling communal interest.

It seems to me that “parallel evolution” of Jewish ideas within the tradition is often compelling evidence that those ideas are organic to the tradition even when highly creative.

On the other hand, this position may prove too much – perhaps there should be a basis for communal regulation other than pragmatic self-interest, just as we wish individuals to self-regulate *lishmoh*.

Shabbat shalom,

Aryeh Klapper

משך חכמה שמות פרק כד

ויספר לעם את כל דברי ה' ואת כל המשפטים.
דע דבני נח הוזהרו על הדינים (סנהדרין נו, ב),
ושיטת ראשונים דהוא נימוסים שדעת האדם נותן עליהם
אבל לכופ ולרדות על חוקי התורה ונדריה הוא רק מצד ש'כל ישראל ערבים זה בזה' (שבועות לט, א ועוד), ואם יעבור אחד,
הוא מזיק לחבירו ולהכלל כולו –
בזה יש לבית דין לכופ ולשפוט העובר את מצות השם יתברך, דבלא זה אין זה מהראוי שיתערב אחד במה שיש להאדם עם
קונו.

לכן מקודם אמרו (פסוק ג) "כל הדברים אשר דבר ה' נעשה" - ולא קיבלו עדיין המשפטים,
אבל כי זרק הדם על העם (פסוק ח) להכניס בברית, וכמו דאת אמרת במכילתא יתרו (פרשה ג ד"ה ויקח ספר הברית): אמר
להם: אתם קשורים ענובים ותפוסים, וזה "ספר הברית", (פסוק ז) שכרתו כל ישראל יחד,
לכן אמרו "כל אשר דבר ה'" (פסוק ז) - בין ה"דברים" בין ה"משפטים" - "נעשה". שהעובר מצות ה' הוא גדר בין אדם לחברו,
שמזיק להכלל ודו"ק.

תלמוד בבלי מסכת עבודה זרה דף כו עמוד א

תני רבי אבהו קמיה דר' יוחנן:

העובדי כוכבים ורועי בהמה דקה - לא מעלין ולא מורדין.

אבל המינין והמסורות והמומרים - היו מורדין ולא מעלין.

א"ל: אני שונה "לכל אבידת אחיך" - לרבות את המומר, ואת אמרת היו מורדין!?

סמי מכאן 'מומר'!

ולישני ליה: כאן במומר אוכל נבילות לתיאבון, כאן במומר אוכל נבילות להכעיס!?
קסבר: אוכל נבילות להכעיס מין הוא.

חזון איש שחיטה ב:טז

. . . עיקר מורדין ע"כ הוא משום מגדר מלתא

וכדאמר סנהדרין מו. "מכין ועונשין שלא מן הדין",

והכא קבעו ב"ד הראשנים שאלו המומרים פורצין גדרי עולם ושעה צריכה לכך לעשות גדר לצורך שעה ואין סברא דבפעם אחת
סגי, ובר"מ פ"ג מה' ממרים כתב "מאחר שנתפרסם" . . .

ונראה דאין דין מורדין אלא בזמן שהשגחתו יתברך גלויה,

כמו בזמן שהיו נסים מצויין, ומשמש בת קול, וצדיקי הדור תחת השגחה פרטית הנראית לעין כל,

והכופרין אז הוא בנליזות מיוחדות בהטיית היצר לתאוות והפקרות, ואז היה ביעור רשעים גדרו של עולם שהכל ידעו כי הדחת
הדור מביא פרעניות לעולם ומביא דבר וחרב ורעב בעולם,

אבל בזמן ההעלם, שנכרתה האמונה מן דלת העם, אין במעשה הורדה גדר הפרצה אלא הוספת הפרצה, שיהיה בעיניהם
כמעשה השחתה ואלמות ח"ו,

וכיון שכל עצמנו לתקן, אין הדין נוהג בשעה שאין בו תיקון, ועלינו להחזירם בעבותות אהבה ולהעמידם בקרם אורה במה
שידינו מגעת.